

Kroniek

H.J.C.C.J. Wilschut

Behoudend?

Behoudend. Dat etiket kreeg ons blad de afgelopen maanden meer dan eens in het *Nederlands Dagblad* opgeplakt. Er is binnen de GKV een behoudende groep, die zich manifesteert via onder meer *Nader Bekeken* (ND van 3 november 2005). Zoals ook ondergetekende als schrijver in *Nader Bekeken* bij de behoudende vleugel in de GKV hoort (ND van 8 november 2005). In het ND van 26 november 2005 was het opnieuw raak. Een broeder bezocht een studieavond in Dalfsen. Vroeger las hij *Reformanda*. ‘Nu voelt hij zich thuis bij het blad *Nader Bekeken*, dat tot de behoudende vleugel kan worden gerekend.’ Het stempel wordt nadrukkelijk gezet. *Nader Bekeken* is behoudend.

Ja!

Is ons blad behoudend? Dat is maar net hoe je de term ‘behoudend’ invult. Als regel heeft deze term een negatieve lading. Heet je vandaag de dag ‘behoudend’, dan heeft dat de negatieve bijklank van steriel conservatisme. Je hoort bij een uitstervend ras dat wanhopig vasthoudt aan vroeger. En dus achterop raakt, omdat de karavaan verder trekt. Dat tekent dan ook je gevecht. Het is per definitie een achterhoedegevecht.

Toch is ‘behoudend’ ook positief in te kleuren. En wel, wanneer je denkt vanuit wat de Bijbel zegt over het *bewaren* van wat je is toevertrouwd. Zoals Paulus Timoteüs daartoe oproept (1 Tim. 6:20). Daarbij denkt de apostel aan de leer van het evangelie, de goede woorden van het geloof, zoals we die in de kerk aan elkaar doorgeven. Die leer is als een kostbare schat. Het is tevens een bedreigde schat. Dwaalleer wil de goede leer krachteloos maken. Levensgevaarlijk! Alle reden dus om uiterst zuinig te zijn op deze schat. Er mag niets van verloren gaan. Vandaar dat Paulus er in een volgende brief nog eens bij Timoteüs op terugkomt: Bewaar het u toevertrouwde goede pand door de Heilige Geest, die in ons woont (2 Tim. 1:14).

Het goede pand bewaren door de Heilige Geest. Dat is niet eindeloos de overgeleverde leer in de bekende woorden repeteren. Daar heb je - met eerbied gezegd - de Heilige Geest niet voor nodig. Een dergelijk repeteren leidt slechts tot dode orthodoxie. De overgeleverde leer wil in levend geloof in eigen tijd en situatie beleden en beleefd zijn. Het gaat om veel meer dan alleen maar een nieuwe jas voor de oude leer. Maar om in nieuwe situaties de wezenlijke inhoud van die leer vast te houden en in te brengen. Dat kan heel wat creativiteit vragen. Om recht te doen zowel aan de continuïteit als aan de actualiteit. Daar heb je als kerk wel degelijk de Heilige Geest voor nodig! Ook om aan een volgende generatie door te geven waarom het nu van oudsher in de christelijke leer gedraaid heeft en draait. Zodat ook die nieuwe generatie daarmee straks in eigen setting aan de slag kan.

Wil *Nader Bekeken* op deze manier behoudend zijn? Ja! Waarmee het gevaar van dreigend conservatisme niet ontkend is. Ik zeg niet dat wij als blad en schrijvers in dit blad altijd de hoge standaard bereiken zoals Paulus die aan Timoteüs voorschrijft. Het is wel onze opzet. Waarbij we bidden om de genade van de Heilige Geest. Wij willen zuinig zijn op de leer zoals die ons is overgeleverd. En zoals we die belijden in onze gereformeerde belijdenisgeschriften. Dan besef je dat je niet eindeloos de antwoorden van gisteren kunt geven op de vragen van vandaag. Het aloude gereformeerde belijden wil in onze tijd toegepast en doordacht worden in levende geloofsgehoorzaamheid. Om hier en nu met en voor de Here te leven. Zoals je de schat van de goede leer ook moet verdedigen tegenover de eigensoortige aanvallen daarop in onze tijd. Het is niet best wanneer je niet in die zin ‘behoudend’ bent. Dit behouden is opdracht van de Schrift.

Nee!

Is *Nader Bekeken* behoudend? Ja dus. Maar tegelijk: nee! Tenminste, wanneer je bij 'behoudend' denkt aan behoudzuchtig. Waarbij je alleen maar terugkijkt. En niet echt openstaat voor iets nieuws.

Zo kijkt menigeen binnen de GKV tegen ons aan. Je hoort bij de 'behoudende groep', nietwaar? Alsof in de kerk denken in groepen al niet erg genoeg is, wordt daaraan ook nog eens het label 'behoudend' gehangen. En niet in gunstige zin. Alsof je als blad in het verleden blijft hangen. En op alle nieuwe vragen - ook alle nieuwe theologische vragen - alleen maar komt aandragen met de antwoorden van vroeger.

Nu is het een feit, in het kerkelijk gesprek over allerlei nieuwe vragen willen we in ons blad ook graag naar stemmen uit het verleden luisteren. Niet alsof die stemmen het beslissende woord ook voor vandaag hebben gesproken. Wat in het verleden actuele gehoorzaamheid aan de Here was, kan in de situatie van vandaag te zeer gedateerd zijn. Bovendien, alle menselijke stemmen en tradities zijn onderworpen aan de norm van Gods Woord. Het is oerbijbels, om met art. 7 NGB te belijden dat je geen geschriften van mensen, hoe heilig ze ook waren, op één lijn mag stellen met de goddelijke Schriften. Mensen zijn maar ménsen, ijdeler dan de ijdelheid zelf. Terwijl alleen Gods Woord absolute waarheid is.

Toch betekent dat niet dat je niet zou moeten luisteren naar wat de Here door zijn Geest in het verleden aan wijsheid gaf. Zonder dat je gaat canoniseren, of iets dergelijks. Maar wel in het besef, dat jij niet de eerste bent die nadenkt over het Woord van God (1 Kor. 14:36). Onder Gods zegen mocht de kerk in de loop van de eeuwen verder komen in het verstaan van Gods Woord. Het wil erkend zijn als een geschenk van Gods Geest, in christelijke dankbaarheid en bescheidenheid. Je laat het tot je schade liggen, wanneer je denkt dat jij alles van voren af aan moet ontdekken en doordenken.

Dat is in ons blad geen nieuw geluid. Ik heb het eerste nummer van ons blad voor u opgezocht, het 'Ter Introductie' van J. Kamphuis. Daarin schrijft hij o.a.: 'Tegelijk moet erkend worden, dat er in ons gereformeerde leven veel aan het schuiven en verschuiven is. Ook dat er veel nieuwe ideeën worden gelanceerd. Op zichzelf is dat alleen maar toe te juichen. Maar dan mag ook de vraag naar valide onderbouwing worden gesteld. Want nieuwe kretten slaken kàn verraden dat er een gebrek aan diepgang is. Een gebrek ook aan respect van wat er in het verleden onder ons is gegroeid en wat als een rijk geschenk is ervaren. Een capitulatie voor moderne en modieuze trends is even gevaarlijk als een zich ingraven in gevestigde posities. De modieuze exclamatie laat het hart niet minder leeg dan star conservatisme. ... Aan het vluchtig experiment gaat de kerk te gronde. Maar daartegenover helpt het niet de verworvenheden van vorige tijden te conserveren. Behoudzucht-als-levenshouding doet ons verkrampen en we missen eerder dan we denken de vrijheid die voorheen bron van vreugde en van kracht was. Het vluchtige experiment wordt niet afgeweerd door een al te haastig antwoord' (NB van januari 1994).

Nu laat zich de reactie voorstellen: akkoord, dat is en was de *intentie* van *Nader Bekeken*. Maar in de *praktijk* proef je toch een stuk conservatisme. En dat heeft de buitenstaander meestal eerder in de gaten dan dat jij dat zelf hebt, al je goede bedoelingen ten spijt. De eerlijkheid gebiedt te erkennen: dat kan. Het kan gebrek aan souplesse zijn. Er kan ook een angstmechanisme in het spel zijn. Wat nieuw is, kan een zekere angst oproepen. Die je probeert te bezweren door krampachtig aan het oude vast te houden. Voor jezelf kun je die angst heel vroom verhullen. Waarbij ongemerkt de behoudzucht je te pakken heeft, ook al *wil* je niet behoudzuchtig zijn.

Meent iemand dat dit inderdaad het geval is, zet ook dan ons blad niet weg met het etiket 'behoudend' in negatieve zin. Reken ons af op onze intentie en spreek ons daarop aan. En dan graag concreet. Het overtuigt niet echt om vol verwijt te spreken over wat in de kolommen van ons blad geschreven zou worden, zonder dat je van de inhoud van ons blad hebt kennis genomen. Tegen een dergelijke

negatieve beeldvorming is ook geen verweer mogelijk. Laat *Nader Bekeken* ook nader bekeken worden!

Afgesloten op 8 december 2005.